

Important Bird Area: Biarezina-Hajna

© С. Левый

Code: BY024

Central coordinates: 54°23' N 28°18' E

Location: Minskaya voblast: Barysau region, Lagoisk region, Smalyavichy region

Area: 17736 ha

IBA Criteria: A1

National conservation status: не мае

International conservation status: ТВП міжнароднай значнасці

Site description:

ТВП уключае ў сябе поўны спектр поймавых біяцэнозаў, характэрных для цэнтральнай часткі Беларусі. Угоддзе размешчана ў поймах рэк Бярэзіна і Гайна ад возера Палік на поўначы да ўпадзення ў Гайну ракі Цна на поўдні. Шырыня пойм рэк складае 1,5-3 км. У поймах пераважаюць нізінныя купіністыя асаковыя балоты і забалочаныя лугі, месцамі моцна парослыя хмызнякамі. Па краях пойм на слаба выяўленых поймавых тэрасах растуць забалочаныя лясы, у асноўным ольсы і ельнікі. Невялікую плошчу ў басейне ракі Гайна займаюць пераходныя сфагнавыя балоты.

Працягласць ракі Бярэзіна ў межах угоддзя складае 12 км, ракі Гайна – 24 км. Гідралагічны рэжым рэк характарызуецца высокай непрацяглай веснавой паводкай

і нізкай летняй межанню. У паводку пойма затапляецца на перыяд ад 10-20 сутак да 1,5-2 месяцаў, вышыня паводкі вар'іруе ад 0,5 да 2 м. Рэчышчы звілістыя, на Бярэзіне са шматлікімі старыцамі.

Угоддзе характарызуецца нізкім узроўнем гаспадарчага выкарыстоўвання. Поймавыя лугі Бярэзіны часткова выкошваюцца. У пойме Гайны сенакашэнне вядзецца пераважна ў месцы яе ўпадзення ў Бярэзіну і каля паўднёвых межаў ТВП. На ўзвышшах у пойме Бярэзіны пасецца жывёла. Тут жа знаходзіцца шэраг невялікіх тарфянікаў, але іх распрацоўка не вядзецца.

Практычна ўся тэрыторыя выкарыстоўваецца для палявання, а рэкі Бярэзіна, Гайна і шматлікія старычныя азёры – для рыбалкі мясцовымі і прыезджымі рыбалоўцамі. У межах ТВП знаходзіцца паркава-маёнткавы комплекс «Весялова». Зараз ён выкарыстоўваецца як база адпачынку. Тут жа знаходзіцца пасека і пляцоўка для коннага спорту.

Habitats:

Шырокалісцева-іглічныя лясы - 60%, хмызнякі – 5%, поймавыя вільготныя лугі – 20%, рэкі і іх узбярэжжа – 4% сельгасугоддзі – 10%, населеныя пункты – 1%.

Birds:

Прыродаахоўная каштоўнасць тэрыторыі вызначаецца, у першую чаргу, гнездаваннем тут глабальна пагражаемых відаў птушак. Тут адзначаны на гнездаванні некалькі такіх відаў птушак: вялікі арлец *Aquila clanga*, дубальт *Gallinagomedia*, вяртлявая чаротаўка *Acrocephalus paludicola*, вялікі грызук *Limosa limosa*. Акрамя таго, угоддзе з'яўляецца важным месцам гнездавання для шэрагу водна-балотных птушак, а ў веснавы перыяд мае выключнае значэнне для адпачынку і кармёжкі мігрыруючых гусей, качак і кулікоў.

Other animal groups:

Звяры: буры мядзведзь *Ursus arctos*, еўрапейская рысь *Lynx lynx*, барсук *Meles meles*, стронга ручаёвая *Salmo trutta morpha fario*.

Насякомыя: жужаль рашэцісты *Carabus cancellatus*, жужаль фіялетава *Carabus violaceus*, жужаль шчыгрынава *Carabus coriaceus*, бражнік Празерпіна *Proserpinus proserpina*, паўлінава вока малое начное *Eudiapavonia*, мядзведзіца-гаспадыня *Pericalliamatronula*

, чмелъ мохавы *Bombus muscorum*.

Расліны: баранец звычайны *Huperzia selago*, лілея царскія кучары *Lilium martagon*, чына горная *Lathyrus montanus*, пылкагалоўнік чырвоны *Cephalanthera rubra*, касач сібірскі *Irissybirica*, пальчастакарэннік балтыйскі *Dactylorhiza baltica*, шпажнік чарапіцавы *Gladiolus imbricatus*.

Populations of IBA trigger species:

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends	IBA criteria
Greylag goose <i>Anser anser</i>	B	0-5 breeding pairs	2006-2011	Poor		
Pintail <i>Anas acuta</i>	P	+	2006-2011	Poor		
Garganey <i>Anas querquedula</i>	B	250-300 breeding pairs	2006-2011	Medium	↓	B2
Smew <i>Mergus albellus</i>	P	+	2006-2011	Poor		
Goosander <i>Mergus merganser</i>	P	+	2006-2011	Poor		
Bittern <i>Botaurus stellaris</i>	B	5-8 males only	2006-2011	Poor		
Great white egret <i>Casmerodius albus</i>	P	+	2006-2011	Poor		
Black stork <i>Ciconia nigra</i>	B	2-4 breeding pairs	2006-2011	Medium	↔	
Black kite <i>Milvus migrans</i>	B	1-2 breeding pairs	2006-2011	Good	↔	
White-tailed eagle <i>Haliaeetus albicilla</i>	P	2-5 individuals	2006-2011	Poor		
Short-toed eagle <i>Circaetus gallicus</i>	B	2-4 breeding pairs	2006-2011	Medium	↔	

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends	IBA criteria
Hen harrier <i>Circus cyaneus</i>	P	+	2006-2011	Poor		
Lesser spotted eagle <i>Aquila pomarina</i>	B	2-4 breeding pairs	2006-2011	Medium	↔	
Spotted eagle <i>Aquila clanga</i>	B	2 breeding pairs	2008-2011	Good	↔	A1
Osprey <i>Pandion haliaetus</i>	P	+	2006-2011	Poor		
Spotted crane <i>Porzana porzana</i>	B	250-400 males only	2006-2011	Medium	↔	B3
Corncrake <i>Crex crex</i>	B	200 males only	2006-2011	Medium	↔	
Crane <i>Grus grus</i>	P	+	2006-2011	Poor		
Ruff <i>Philomachus pugnax</i>	P	500-1500 individuals	2006-2011	Poor		
Great snipe <i>Gallinago media</i>	B	15-25 males only	2004	Medium	↔	A1
Black-tailed godwit <i>Limosa limosa</i>	B	15-25 breeding pairs	2009	Poor	↔	A1
Little gull <i>Hydrocoloeus minutus</i>	B	10-20 breeding pairs	2007, 2011	Good	↓	B2
Common gull <i>Larus canus</i>	P	+	2006-2011	Poor		
Black tern <i>Chlidonias niger</i>	B	50-100 breeding pairs	2006-2011	Medium	↓	B2

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends	IBA criteria
Aquatic warbler <i>Acrocephalus paludicola</i>	B	3 males only	2006	Good	↓	
Aquatic warbler <i>Acrocephalus paludicola</i>	B	0 males only	2007-2010	Good	↓	

Other biodiversity:

Threats:

Сістэма гаспадарання, якая гістарычна склалася на гэтай тэрыторыі, у многім вызначыла стан прыродных супольніцтваў. Сенакакшэнне і выпас жывёлы спрыялі захаванню адкрытых участкаў поймы. Змяншэнне сенакосных плошчаў, асабліва заўважнае ў апошнія гады, вядзе да зарастання поймы хмызнякамі, што зніжае плошчу найбольш каштоўных у прыродаахоўным плане поймавых лугоў і балот.

Пажары перыядычна ўзнікаюць у лясах угоддзях, а ў засушлівыя гады і ў пойме. Асноўнымі прычынамі пажараў з'яўляецца неасцярожнае абыходжанне з агнём, а таксама веснавыя палы на лугах, якія праводзяць мясцовыя жыхары.

Пэўную пагрозу ўяўляе дачнае будаўніцтва, якое вядзецца на павышаных участках поймы. У апошнія гады ўзнік невялікі дачны пасёлак у наваколлі вёскі Весялова на правым беразе Бярэзіны.

Адмоўнае ўздзеянне на стан фауны аказваюць незаконныя паляванне і рыбная лоўля, выпадкі якіх здараюцца даволі часта. У выніку браканьерства колькасць асноўных гаспадарча-каштоўных жывёл застаецца значна ніжэй біялагічнай ёмкасці ўгодзя.

Recommendations for the conservation:

Для захавання флоры і фауны гэтай тэрыторыі трэба ў межах ТВП стварыць рэспубліканскі заказнік. Гэта дасць магчымасць захаваць экалагічны калідор і месцы гнездавання рэдкіх відаў.

References:

Асабістыя паведамленні: Дамброўскі В.Ч., Мангін Э.А., Левы С.В.

Скарбы прыроды Беларусі. – Мн.: Беларусь, 2005. – 215 с. (Інфармацыю падрыхтавалі: Астроўскі А.А., Дамброўскі В.Ч., Максіменкаў М.В., Навіцкі Р.В., Натыканец В.У., Скуратовіч А.М., Юрко В.В.)

Mongin, E. 2008. Great snipe population, habitat management and conservation aspects in Belarus: a review. *In: Economical, social and cultural aspects in biodiversity conservation. Proceedings of the 1st North Vidzeme Biosphere Reserve international scientific conference of 23 November, 2006, Valmiera, Latvia. (eds: Opermanis, O., Whitelaw, G.).* Press of the University of Latvia. Pp.31-38.

Mongin, E., Bogutski, Y., and N., Cherkas. 2009. Monitoring of the Great Snipe and the Black Grouse in Specially Protected Nature Territories. *In: Sustainable Planning Instruments and Biodiversity Conservation. Proceedings of the 2nd North Vidzeme Biosphere Reserve and Vidzeme University of Applied Sciences International Scientific Conference of 13-14 November, 2008, Valmiera, Latvia. (ed. Livina, A.).* Press of the University of Latvia. Pp.62-72.

Authors : Левы С.В.

* Использование размещенной здесь неопубликованной информации для научных публикаций без письменного соглашения ее авторов запрещено. В случае использования части контента или страницы целиком на других интернет-ресурсах, обязательна ссылка на авторов и сайт iba.ptushki.org